

Høringsuttalelse om framtidig kirkeordning for Den norske kirke

For Bibel og Bekjennelse (FBB) takker for den åpne invitasjon til å avgi høringsuttalelse til forslag for ny kirkeordning for Den norske kirke (DNK).

Kapittel 1. Grunnleggende bestemmelser.

Vi slutter oss til prinsippet om å videreføre kirkens læregrunnlag uendret, og at menigheten/soknet er den grunnleggende enhet i kirken. Samtidig er vi forundret over de store selvmotsigelser vi her møter. Det er betydelig spenning mellom det som sies i § 1 om kirken som et bekjennende fellesskap og det som sies i § 3 om dåpen som eneste medlemskriterium. Ifølge de bekjennelsesskrifter det vises til i § 1, er det dåp og trosbekjennelse som er grunnlaget for den kristne kirke. Det som sies om tjenestefellesskap i § 5 glatter over det uløste problem som dreier seg om forholdet mellom embetsstruktur og demokrati i DNK, et problem med store konsekvenser for arbeidsgiveransvar og forvaltningspraksis.

Kapittel 2. Kirkens organer, kirkelig medlemskap og stemmerett.

Vi slutter oss til prinsippet om at norsk statsborger bosatt i utlandet kan være medlem. Vi er også positive til at medlemskap kan flyttes til et annet sokn enn der en er bosatt. Vi er imidlertid skeptiske til prinsippet om at utlendinger må ha lovlig opphold i Norge for å kunne være medlemmer. I en tid hvor asylsøkeres kirkelige tilknytning ofte på en usaklig måte problematiseres av UDI og UNE, vil det være et viktig signal å gi fulle kirkelige rettigheter til asylsøkere, ureturnerbare utlendinger med avslag på asylsøknad og andre med mer eller mindre permanent uklar status. Vi savner også i dette kapitlet tiltak som kan bidra til at kirkens læregrunnlag blir reelt styrende for virksomheten i kirken.

Kapittel 3. Soknets organer og dets virksomhet.

Høringsdokumentet berører s. 7 det forhold at en ikke vet hvordan soknets arbeid skal finansieres. En kunne kanskje ha ventet at et så grunnleggende problem ville ha blitt viet noe større oppmerksomhet. Etter vår oppfatning burde en ny kirkeordning innføre større grad av medlemsfinansiering for å gjøre kirken mer uavhengig av politikeres velvilje.

Forholdet mellom menighetsråd og fellesråd foreslås videreført. Også her burde en etter vår oppfatning ha benyttet denne muligheten for å skape større klarhet.

Menighetsmøtets rett til å avgjøre innføring av liturgier er foreslått begrenset til situasjoner hvor dette er overlatt menighetsmøtet av Kirkemøtet. Det påstås at dette er en videreføring av dagens praksis (høringsdokumentet, s. 9), men det er omstridt; jussen på det punktet er i dag i beste fall uklar. I nåværende kirkeordningslov § 11 står det: «Menighetsmøtet avgjør saker om innføring av gudstjenstlige bøker i kirken og andre saker som etter bestemmelse av Kirkemøtet overlates til menighetsmøtets avgjørelse.» Diskusjonen dreier seg om innskrenkningen «som etter bestemmelse av KM» bare gjelder «andre saker» eller også «innføring av gudstjenestelige bøker». Når jussen her er uklar, henger det sammen med at det ikke er avklart hva bortfallet av Kongens grunnlovfestede rett til å forordne kirkens liturgier betyr – det er både juridisk og teologisk problematisk å hevde at de uten videre er overtatt av Kirkemøtet. Det er svært beklagelig at høringsdokumentet later som om dette problemet ikke finnes.

Dette forsøket på å kneble menighetenes teologiske selvstendighet er etter vår oppfatning både uforenlig med kirkens læregrunnlag (jf. det som sies i CA 28 om menighetenes plikt til ulydighet mot vranglærende biskoper) og med prinsippet om menigheten som kirkens grunnleggende enhet.

Kapittel 4. Kirkebygg.

Kirkene er soknets eiendom, og det skal være kirke i hvert sokn. Fordi ordningen med kommunal finansiering av kirker ikke uten videre kan forutsettes videreført, vil denne bestemmelsen nå innebære at det ikke kan opprettes et sokn uten at finansiering av kirke er avklart (høringsdokumentet s. 10). Etter vår oppfatning er det uheldig.

Kapittel 5. Regionale og nasjonale kirkelige organer.

Mens kapittel 3 knebler menighetene, innskrenker dette kapitlet biskopenes frihet ved at prinsippet om at bispemøtet ikke kan binde den enkelte biskop, begrenses. Vi er også skeptiske til at bispemøtet skal fungere som lærenemnd; det burde utvides i behandlingen av lærespørsmål med stor prinsipiell betydning.

Generelle kommentarer

I en tid med synkende oppslutning om kirkens organiserte virksomhet ville det ha vært naturlig å benytte utarbeidelsen av en ny kirkeordning til å stille de grunnleggende spørsmål om hva DNK for fremtiden ønsker å være, og lage en kirkeordning som fremmer denne målsetning. I stedet får vi fått et forslag til en kirkeordning som med en form for krampaktig konservatisme

viderefører så mye som mulig av den stats- og folkekirkelige grunnstruktur uten å stille spørsmål ved om de premisser den i sin tid ble laget på, fremdeles er til stede. Konsekvensene av denne folkekirkekonservatisme ser vi allerede. Fordi utsagn om trosbekjennelse og læreforpliktelse blir tomme ord som ikke en gang kirkens representanter selv tar på alvor, blir DNK til en ferniss av religiøsitet som smøres tynt ut over det livssynsmessige mangfold blant dens medlemmer. Det passiviserer medlemmene, blant annet ved at de som faktisk har en trosbekjennelse og ønsker å ta den på alvor, ganske naturlig vil søke til andre sammenhenger. Dette fører til byråkratisering og sentralisering i kirken, fordi det ikke er noen som gjør noe hvis de ikke får betalt for det. Denne tendensen har vært tydelig lenge, og dette forslaget legger eksplisitt opp til at den skal styrkes både ved å ikke diskutere finansiering og ved at Kirkemøtet uttrykkelig gis rett til å kneble menighetenes teologiske selvstendighet.

Dette er et forslag laget av dem som går baklengs inn i framtiden mens de synger søte sanger om det som en gang var. Det har aldri vært noen god strategi hverken i kirkelige eller i andre sammenhenger.

Stavanger / Råde / Oslo 06.12.2018

For sentralstyret i FBB

Knut Alfsvåg

Formann (sign.)

Boe Johannes Hermansen

Daglig leder (sign.)